

V Bruseli 3. júla 2026
(OR. en)

11125/26

ECOFIN 915
UEM 319
SOC 444
EMPL 246
COMPET 859
ENV 835
EDUC 301
ENER 457
JAI 895
GENDER 132
JEUN 175
SAN 533
ECB
EIB

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	ODPORÚČANIE RADY k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Cypru

Delegáciám v prílohe zasielame uvedený návrh odporúčania Rady vychádzajúci z návrhu Komisie COM(2026) 213 final v znení, ktoré zrevidovali a odsúhlasili rôzne výbory Rady a sfinalizoval Hospodársky a finančný výbor.

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Cypru

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97¹, a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 (Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

keďže:

- (1) V nariadení (EÚ) 2024/1263 sa stanovujú ciele rámca správy hospodárskych záležitostí, ktorými je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií, ako aj zabrániť nadmerným deficitom verejných financií. V uvedenom nariadení sa stanovuje, že Rada a Komisia vykonávajú mnohostranný dohľad v kontexte európskeho semestra v súlade s cieľmi a požiadavkami stanovenými v Zmluve o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Európsky semester zahŕňa predovšetkým formulovanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny a dohľad nad ich vykonávaním.
- (2) Komisia 25. novembra 2025 prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Cypru na rok 2026. Komisia v ten istý deň prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania na rok 2026, v ktorej neurčila Cyprus za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné vykonať hĺbkové preskúmanie. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny², odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa ľudského kapitálu v Európskej únii a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2026, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada 21. apríla 2026 prijala odporúčanie týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny a 9. marca 2026 spoločnú správu o zamestnanosti a odporúčanie týkajúce sa ľudského kapitálu.
- (3) Komisia uverejnila 29. januára 2025 Kompas konkurencieschopnosti, čo je strategický rámec, ktorého cieľom je posilniť globálnu konkurencieschopnosť Únie v nasledujúcich piatich rokoch. Sú v ňom identifikované tri transformačné požiadavky, a to inovácia, dekarbonizácia a konkurencieschopnosť a bezpečnosť, ktoré sú kritickými piliermi udržateľného hospodárskeho rastu. Kompas konkurencieschopnosti od svojho uverejnenia poskytuje podklady pre prácu v rámci európskeho semestra, čím sa zabezpečuje, aby hospodárske politiky členských štátov boli konzistentné so strategickými cieľmi EÚ, a vytvára sa jednotný prístup k správe hospodárskych záležitostí, ktorý podporuje udržateľný rast, inováciu a odolnosť v celej Únii.

² Ú. v. EÚ C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2026 naďalej vyvíja súbežne so záverečnou fázou vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF)³. Pre plnenie politických priorít v rámci európskeho semestra mali zásadný význam plány obnovy a odolnosti spolu s financovaním v rámci politiky súdržnosti, keďže tieto plány boli potrebné na účinné riešenie všetkých výziev identifikovaných v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v nedávnych cykloch, resp. ich významnej podskupiny, pričom odporúčania pre jednotlivé krajiny sa museli zohľadňovať v programoch financovaných z európskej politiky súdržnosti. S blížiacim sa koncom trvania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti je nevyhnutné naďalej zachovať a rozvíjať reformy a investície podporované a vykonávané v rámci tohto mechanizmu, a to najmä tie, ktoré prispievajú k riešeniu výziev identifikovaných v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny.
- (5) Komisia 3. júna 2026 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Cypru na rok 2026. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Cyprus dosiahol pri plnení odporúčaní z roku 2025, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Cypru. Na základe uvedenej analýzy sa v tejto správe identifikovali najnaliehavejšie výzvy, ktorým Cyprus čelí. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Cypru pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľových hodnôt Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby a sociálneho vylúčenia, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Rada 21. januára 2025 na základe posúdenia a odporúčania Komisie prijala odporúčanie, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Cypru⁴. Tento plán sa vzťahuje na obdobie od roku 2025 do roku 2028 a predstavuje fiškálnu úpravu rozloženú na štyri roky. Rada odporučila tieto maximálne miery rastu čistých výdavkov: 6,0 % v roku 2025, 5,0 % v roku 2026, 5,4 % v roku 2027 a 4,3 % v roku 2028, čo zodpovedá maximálnym kumulatívnym mieram rastu vypočítaným vo vzťahu k východiskovému roku 2023, a to 8,9 % v roku 2025, 14,3 % v roku 2026, 20,5 % v roku 2027 a 25,7 % v roku 2028.
- (7) Útočná vojna Ruska proti Ukrajine a jej dôsledky predstavujú pre Európsku úniu existenčnú výzvu. Komisia vyzvala členské štáty, aby požiadali o koordinovanú aktiváciu národnej únikovej doložky Paktu stability a rastu s cieľom podporiť úsilie EÚ o dosiahnutie rýchleho a výrazného zvýšenia výdavkov na obranu⁵, pričom Európska rada tento návrh 6. marca 2025 uvítala. Členské štáty môžu stále požiadať o aktiváciu národnej únikovej doložky kedykoľvek do roku 2028, ak spĺňajú kritériá stanovené v článku 26 nariadenia (EÚ) 2024/1263.
- (8) Cyprus 30. apríla 2026 predložil svoju výročnú správu o pokroku za rok 2026⁶ týkajúcu sa dodržiavania odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov a realizácie reforiem a investícií reagujúcich na hlavné výzvy uvedené v odporúčaníach pre túto krajinu v rámci európskeho semestra.

⁴ Odporúčanie Rady z 21. januára 2025, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Cypru (Ú. v. EÚ C, C/2025/639, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/639/oj>).

⁵ Oznámenie Komisie s názvom Zohľadnenie zvýšených výdavkov na obranu v rámci Paktu stability a rastu, Brusel, 19. 3. 2025, C(2025) 2000 final.

⁶ Výročné správy o pokroku 2026 sú k dispozícii na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

- (9) Rast reálneho HDP v roku 2025 predstavoval 3,8 % a inflácia podľa HICP bola na úrovni 0,8 %. V prognóze Komisie z jari 2026 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 2,3 % v roku 2026 a o 2,7 % v roku 2027, zatiaľ čo inflácia podľa HICP má byť v roku 2026 na úrovni 3,6 % a v roku 2027 na úrovni 2,2 %.
- (10) Na základe údajov, ktoré poskytol Eurostat⁷, sa prebytok verejných financií Cypru znížil zo 4,1 % HDP v roku 2024 na 3,4 % v roku 2025. Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2026 predpokladá deficit na úrovni 2,1 % HDP v roku 2026 a na úrovni 2,5 % HDP v roku 2027. Zníženie prebytku v roku 2026 odráža najmä zavedenie všeobecnej daňovej reformy na začiatku roka. Zvýšenie prebytku v roku 2027 odráža najmä vyššie daňové príjmy v dôsledku ukončenia zníženia DPH na elektrinu a základný tovar, ako aj celkovo lepšie vyhliadky rastu.
- (11) Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky⁸, ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, v roku 2025 expanzívne, a to na úrovni 1,8 % HDP. Predpokladá sa, že v roku 2026 budú expanzívne na úrovni 0,4 % HDP a v roku 2027 budú reštriktívne na úrovni 1,2 % HDP.
- (12) Na základe údajov, ktoré poskytol Eurostat⁹, sa verejný dlh Cypru znížil zo 62,7 % HDP na konci roka 2024 na 55,0 % HDP na konci roka 2025. Zníženie dlhového pomeru v roku 2025 odráža najmä primárny prebytok vo výške 4,5 % HDP spolu s nominálnym HDP, ktorý rastie viac ako dvakrát rýchlejšie než úrokové platby. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2026 predpokladá, že pomer dlhu k HDP sa do konca roka 2026 zvýši na 50,4 %, pričom do konca roka 2027 dôjde k ďalšiemu zvýšeniu na 45,5 %. Zníženie dlhového pomeru v rokoch 2026 a 2027 odráža najmä primárny prebytok vo výške 3,3 % HDP v roku 2026 a 3,7 % HDP v roku 2027. V oboch rokoch sa tiež očakáva, že nominálny HDP bude naďalej rásť približne dvakrát rýchlejšie ako úrokové platby.

⁷ Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2026.

⁸ Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

⁹ Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2026.

- (13) Podľa prognózy Komisie z jari 2026 dosiahli celkové výdavky verejnej správy na obranu na Cypre v roku 2025 úroveň 1,8 % HDP a predpokladá sa, že v roku 2026 budú na rovnakej úrovni.
- (14) Únia naďalej čelí rizikám v súvislosti s narušením dodávok energie a zvýšenou volatilitou cien, ktoré ešte zhoršuje geopolitické napätie ovplyvňujúce svetové trhy s ropou a plynom. Skúsenosti z energetickej krízy v rokoch 2022 – 2023 ukázali, že rozsiahle a necielené opatrenia prinášajú veľké fiškálne náklady a sú sociálne a ekonomicky neefektívne. Od vypuknutia vojny na Blízkom východe vo februári 2026 Cyprus prijal opatrenia fiškálnej politiky na zmiernenie vplyvu vysokých cien energií na domácnosti a podniky¹⁰. Patrí medzi ne necielené zníženie DPH na elektrinu (do marca 2027) a spotrebných daní z palív (od apríla do júna 2026), ako aj cielené dotácie pre poľnohospodárov (apríl a máj 2026), letecké spoločnosti (jún až september 2026) a odvetvie cestovného ruchu (apríl 2026). Podľa prognózy Komisie z jari 2026 sa predpokladá, že fiškálne náklady na tieto opatrenia budú v roku 2026 predstavovať približne 0,1 % HDP. Ak by tieto opatrenia zostali v platnosti do konca roka 2026, podľa odhadov Komisie by fiškálne náklady, ktoré sú s nimi spojené, v roku 2026 predstavovali 0,3 % HDP.
- (15) Podľa výpočtov Komisie rástli čisté výdavky na Cypre v roku 2025 o 9,6 % a kumulatívne za roky 2024 a 2025 o 11,8 %. Rast čistých výdavkov v roku 2025 je vyšší ako odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke na úrovni 1,3 % HDP v ročnom vyjadrení. Ak vezmeme do úvahy roky 2024 a 2025 spolu, kumulatívna miera rastu čistých výdavkov je tiež vyššia ako odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke na úrovni 1,0 % HDP v kumulatívnom vyjadrení. Súčasne, ako bolo uvedené, rozpočtová pozícia na rok 2025 bola prebytková a verejný dlh bol nižší ako 60 % HDP.

¹⁰ Ide o stav k dátumu uzávierky prognózy Komisie z jari 2026 (4. mája 2026).

- (16) Podľa výpočtov Komisie sa predpokladá, že čisté výdavky na Cypre porastú v roku 2026 o 7,4 % a kumulatívne za roky 2024, 2025 a 2026 o 20,1 %. Predpokladaný rast čistých výdavkov v roku 2026 je vyšší ako odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke na úrovni 0,9 % HDP v ročnom vyjadrení. Ak vezmeme do úvahy roky 2024, 2025 a 2026 spolu, predpokladaná kumulatívna miera rastu čistých výdavkov je tiež vyššia ako odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke na úrovni 1,8 % HDP v kumulatívnom vyjadrení. Súčasne, ako bolo uvedené, sa predpokladá, že rozpočtová pozícia na rok 2026 bude prebytková, pričom verejný dlh je nižší ako 60 % HDP a predpokladá sa, že sa bude ďalej znižovať.
- (17) Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonávanie nástrojov financovania Únie, naďalej treba systematicky, zmysluplne a včas zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany, a to aj v kontexte európskeho semestra.
- (18) Tempo vykonávania programov politiky súdržnosti, ktoré zahŕňajú podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Fondu na spravodlivú transformáciu (FST), Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) a Kohézneho fondu (KF), je na Cypre rýchlejšie ako priemer EÚ, a to tak z hľadiska výberu projektov, ako aj z hľadiska platieb. Je dôležité udržať súčasnú dynamiku a zároveň maximalizovať vplyv investícií v praxi. Cyprus už v rámci svojich programov politiky súdržnosti prijíma opatrenia na podporu konkurencieschopnosti a rastu. V niektorých oblastiach však môže byť potrebné ďalšie posilnenie vykonávania, a to aj v oblastiach týkajúcich sa odpadového hospodárstva a verejnej mestskej dopravy. Je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa rýchlo a účinne realizovali nové investície, ktoré Cyprus identifikoval vo svojom strednodobom preskúmaní fondov politiky súdržnosti – najmä tie, ktoré súvisia s piatimi prioritami stanovenými v nariadení o strednodobom preskúmaní¹¹.

¹¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/1914 z 18. septembra 2025, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/1058 a (EÚ) 2021/1056, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na riešenie strategických výziev v rámci strednodobého preskúmania.

- (19) Cyperský ekosystém výskumu a inovácií sa naďalej vyznačuje nízkymi investíciami do výskumu a vývoja, slabým zhodnocovaním poznatkov a obmedzenými väzbami medzi výskumom a podnikmi. Pozitívne je, že boli prijaté cielené iniciatívy financovania prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a politiky súdržnosti, ktorými sa podporujú inovatívne podniky a startupy, a nedávno boli prijaté právne predpisy týkajúce sa spin-off podnikov. Napriek tomu pretrvávajú kľúčové prekážky vrátane neexistencie komplexnej dlhodobej stratégie výskumu a inovácií, ktoré obmedzujú účinnú komercializáciu výsledkov výskumu. Rýchla expanzia odvetvia informačných a komunikačných technológií (IKT) predstavuje príležitosť na externé vplyvy v širšom hospodárstve prostredníctvom silnejších prepojení s domácimi podnikmi a výskumnými inštitúciami.
- (20) Prístup k nebankovému financovaniu je na Cypre obmedzený, čo brzdí expanziu podnikov, diverzifikáciu a rast produktivity. V oblasti financovania podnikov naďalej dominujú bankové úvery, zatiaľ čo kapitálové trhy nie sú dostatočne rozvinuté a úroveň trhového financovania je jedna z najnižších v Únii. Hoci sa v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti začali niektoré iniciatívy, ako napríklad cyperský kapitálový fond, na podporu alternatívneho financovania, rozsah mobilizovaných finančných prostriedkov je stále obmedzený. V dôsledku toho má mnoho podnikov, najmä mladých a inovatívnych, problémy s prístupom k primeranému financovaniu. Úroveň finančnej gramotnosti je v porovnaní s priemerom EÚ stále nízka, čo obmedzuje schopnosť a motiváciu domácností zapojiť sa do diverzifikovaných investičných stratégií. Druhý pilier dôchodkového systému je zároveň stále nedostatočne rozvinutý a značne roztrieštený, čo obmedzuje jeho úlohu v oblasti dôchodkového zabezpečenia a ponuky dlhodobého kapitálu. Posilnením zamestnaneckých dôchodkov a zlepšením účasti domácností na kapitálových trhoch by sa mohla podporiť dostupnosť dlhodobého financovania a mohlo by to prispieť k efektívnejšiemu rozdeľovaniu úspor.
- (21) Cyprus čelí niekoľkým výzvam súvisiacim s regulačným a administratívnym rámcom. Niektoré kroky sa už začali vykonávať, ale prekážky brániace investíciám pretrvávajú. Projekty v oblasti infraštruktúry naďalej meškajú v dôsledku zdĺhavých postupov získavania pozemkov a verejného obstarávania, obmedzených administratívnych kapacít a koordinačných problémov. Hoci boli prijaté opatrenia na zníženie administratívnej záťaže a zlepšenie služieb pre investorov, treba vyvinúť ďalšie úsilie na zvýšenie efektívnosti, zefektívnenie postupov a zníženie roztrieštenosti právnych predpisov.

- (22) Cyprus má priestor na zlepšenie správy a riadenia štátom vlastnených podnikov. Tieto podniky zohrávajú ústrednú úlohu v kľúčových odvetviach hospodárstva (napr. elektrina, telekomunikácie, vodné hospodárstvo, nakladanie s odpadovými vodami a infraštruktúra). Ich správa a riadenie však naďalej zaostáva za medzinárodnými štandardmi, pričom pretrvávajú nedostatky v oblasti zodpovednosti, transparentnosti, postupov menovania členov správnych rád a chýba jasná politika vlastníctva. Hoci sa zriadením nezávislej poradnej rady dosiahol pokrok smerom k vymenúvaniu členov predstavenstiev štátnych podnikov na základe schopností, účinné vykonávanie nedávno prijatého akčného plánu pre správu a riadenie štátom vlastnených podnikov by mohlo prispieť k riešeniu týchto výziev a zlepšiť výkonnosť štátom vlastnených podnikov, podporiť ich modernizáciu a zvýšiť ich prínos k strategickým politickým cieľom vrátane zelenej a digitálnej transformácie.
- (23) Cyprus sa stretáva s problémami súvisiacimi s efektívnosťou svojho justičného systému, ako sú dlhé lehoty riešenia prípadov, nízka úroveň digitalizácie a oneskorenia pri výkone rozsudkov. Vykonávanie nedávno prijatej reformy zameranej na urýchlenie riešenia určitých prípadov prostredníctvom zriadenia námorného a obchodného súdu zaostáva a ani jeden zo súdov ešte nie je funkčný. Pokrok v digitalizácii súdnych procesov vrátane komplexného systému prípadov a technológií digitálnych zvukových záznamov je naďalej obmedzený a pretrvávajú prekážky v presadzovaní práva, čo má negatívny vplyv na právnu istotu a investičné podmienky.
- (24) Hoci Cyprus dosiahol pokrok pri energetickej transformácii, stále pretrvávajú významné výzvy. Cyprus je naďalej výrazne závislý od fosílnych palív, pričom v roku 2024 ropa a ropné produkty predstavovali 85,2 % jeho hrubej spotreby energie. Okrem toho je Cyprus jednou z krajín, ktoré sú najviac závislé od dovozu energie v EÚ (87,7 % hrubej dostupnej energie v roku 2024). Úsilie o diverzifikáciu dodávok energie začlenením zemného plynu do energetického mixu brzdia pretrvávajúce administratívne preťahy pri výstavbe terminálu na dovoz skvapaľneného zemného plynu (LNG) v meste Vasilikos. Podobne sa zastavilo aj úsilie o rozvoj energetických prepojení so susednými krajinami. Projekt Great Sea Interconnector, ktorého cieľom je ukončiť energetickú izoláciu Cypru, stále mešká. Obnoviteľné zdroje energie majú vzhľadom na vysokú vonkajšiu závislosť zásadný význam nielen pre dekarbonizáciu cyperského hospodárstva, ale aj pre zvýšenie energetickej bezpečnosti a odolnosti voči vonkajším energetickým šokom.

- (25) Cyprus zvýšil výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, hoci je potrebné ďalšie úsilie na rozšírenie kapacity siete a zariadení na skladovanie energie s cieľom uľahčiť širšie využívanie energie z obnoviteľných zdrojov. Inštalovaný výkon slnečnej a veternej energie v roku 2025 výrazne vzrástol, čím sa podiel obnoviteľných zdrojov energie v energetickom mixe zvýšil na 27,4 %¹². Hoci boli zavedené opatrenia na zjednodušenie a digitalizáciu postupov udeľovania povolení, pripojenie nových zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov k sieti sa stále oneskoruje. Cyprus nemá žiadne funkčné systémy skladovania elektriny z nefosílnych zdrojov. Hoci sa niektoré projekty plánujú podľa plánu rozvoja prenosovej sústavy, ich realizácia je zatiaľ v počiatočnom štádiu. Zavádzanie programov energetickej obnovy budov, ktoré sú podporované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a politiky súdržnosti, naďalej napreduje a je doplnené regulačnými opatreniami zameranými na zvýšenie súkromného financovania energetickej efektívnosti. Naliehavou výzvou, ktorú ešte znásobuje úplná závislosť od cestnej nákladnej dopravy, zostáva udržateľná doprava. Je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na rozvoj verejnej dopravy, rozšíriť nabíjaciú infraštruktúru a poskytnúť finančné stimuly pre udržateľnú mobilitu.
- (26) Cyprus čelí významným a pretrvávajúcim environmentálnym výzvam. Nedostatok vody dosiahol kritickú úroveň, pričom v ukazovateľoch využívania sladkej vody a produktivity vody patrí Cyprus medzi krajiny s najhoršími výsledkami v EÚ. Napriek úsiliu vynaloženému v oblasti odsoľovania vody a modernizácie infraštruktúry, a to aj v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a politiky súdržnosti neboli investície do vodohospodárskej infraštruktúry doteraz dostatočné na riešenie systémových zraniteľností súvisiacich s pitnou vodou a čistením odpadových vôd. Podobne zaostávajú za cieľmi EÚ aj výsledky v oblasti nakladania s odpadom; napríklad vznik komunálneho odpadu na obyvateľa na Cypre patrí medzi najvyššie v EÚ. Viaceré opatrenia prijaté podľa akčného plánu pre obehové hospodárstvo z roku 2021 a v rámci politiky súdržnosti sa zameriavajú na znižovanie množstva odpadu, lepšie triedenie odpadu a zvýšenie recykláciu, hoci ich plný potenciál sa ešte nevyužil. Zlepšenie administratívnych kapacít miestnych a okresných orgánov má tiež zásadný význam pre podporu investičného plánovania a koordinácie v oblasti vodného a odpadového hospodárstva na celom Cypre.

¹² Zdroj: [Platforma transparentnosti siete ENTSO-E \(https://transparency.entsoe.eu/\)](https://transparency.entsoe.eu/), stránka navštívená 9. apríla 2026).

- (27) Cyprus je naďalej zraniteľný voči rôznym klimatickým rizikám (napríklad lesným požiarom, záplavám, suchám a pobrežnej erózii), ktoré predstavujú hrozby poškodenia biodiverzity, odolnosti spoločnosti a hospodárstva krajiny. Aktualizovaná národná adaptačná stratégia na roky 2025 – 2050 nebola stále prijatá, čím sa oddŕaľuje vykonanie kritických opatrení. Zlepšený systém správy a riadenia zahrnutý do národnej stratégie by okrem toho mohol prispieť k zvýšeniu súdržnosti a účinnosti inštitucionálneho rámca, ktorým sa riadi adaptácia na zmenu klímy a odolnosť proti zmene klímy, ale aj jeho vytvorenie sa oneskoruje. Ďalšie opatrenia, vrátane niektorých opatrení podporovaných politikou súdržnosti, sa zameriavajú na rozvoj protipovodňovej infraštruktúry a riadenie rizík požiarov a katastrof. Investíciami Cypru do adaptácie na zmenu klímy sa však neplnia skutočné potreby.
- (28) Vzhľadom na kľúčovú úlohu ľudského kapitálu pri posilňovaní konkurencieschopnosti a strategickej autonómie Únie Rada v roku 2026 odporučila, aby členské štáty prijali opatrenia na urýchlené riešenie štrukturálnych výziev súvisiacich s ľudským kapitálom v oblasti zručností, vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré bránia konkurencieschopnosti. K vykonávaniu odporúčania Rady týkajúceho sa ľudského kapitálu v Únii môžu prispieť aj odporúčania na rok 2026 adresované Cypru.
- (29) Cyprus čelí viacerým výzvam v súvislosti s integráciou žien a osôb so zdravotným postihnutím do trhu práce, ako aj s riešením nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a nedostatkom pracovnej sily. Hoci trh práce na Cypre zostáva silný a je podporovaný solídny hospodárskym rastom, pričom miera zamestnanosti prekročila národný cieľ do roku 2030 a nezamestnanosť ďalej klesá, cielené aktivačné opatrenia a aktívne politiky trhu práce majú naďalej obmedzené pokrytie a účinnosť, najmä v prípade žien a zraniteľných skupín. Kapacita verejných služieb zamestnanosti je navyše stále obmedzená a prospelo by jej posilnené monitorovanie, hodnotenie a proaktívna osвета občanov prostredníctvom modernizovaných systémov IT.

- (30) Cyprus by mohol ďalej posilniť kvalitné pracovné miesta. Napriek nízkej nezamestnanosti a dynamickému trhu práce sú pracovné podmienky, najmä dlhý pracovný čas a pomerne vysoký podiel slabo platených pracovných miest v porovnaní s priemerom EÚ, naďalej problémom, ktorý neúmerne postihuje ženy. Vplyv rodičovstva na výsledky žien v oblasti zamestnanosti spolu s obmedzeným prístupom k cenovo dostupným a ku kvalitným službám starostlivosti obmedzuje kariérny postup a prispieva k rozdielom v odmeňovaní a dôchodkoch žien a mužov. Hoci nedávne politické iniciatívy vrátane stimulov na prijímanie zamestnancov a opatrení na podporu flexibilných foriem organizácie práce sú krokmi správnym smerom, ich účinné vykonávanie spolu s podporou prechodu na kvalitnejšie pracovné miesta, lepším prístupom k odbornej príprave v odvetviach s vysokým dopytom a rozšírením služieb starostlivosti môže pomôcť zvýšiť účasť žien na trhu práce a kvalitu pracovných miest.
- (31) Cyprus čelí výzvam súvisiacim s posilnením odborného vzdelávania a prípravy, nízkou účasťou v odboroch STEM a so slabými výsledkami v oblasti poskytovania základných zručností. To prispieva k pretrvávajúcemu nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a nedostatku pracovnej sily, a to aj v odvetviach, ktoré sú kľúčové pre zelenú a digitálnu transformáciu. Účasť na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve sa v rámci opatrení Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zvýšila, napriek tomu však zostáva pod cieľovou úrovňou EÚ, čo obmedzuje rozvoj zručností v ranom veku a účasť na trhu práce, zatiaľ čo inkluzívne vzdelávanie naďalej čelí značným výzvam, pričom mladí študenti so zdravotným postihnutím a špeciálnymi vzdelávacími potrebami stále čelia prekážkam brániacim ich účinnej účasti na bežnom vzdelávaní.

- (32) Cyprus má priestor na zlepšenie viacerých svojich systémov sociálnej ochrany. Hoci silný hospodársky rast pomohol celkovo znížiť chudobu, riziko chudoby starších ľudí zostáva výrazne nad priemerom EÚ v dôsledku nedostatočného príjmu z dôchodku, najmä v prípade osôb s nízkymi príjmami počas ich pracovného života. Napriek vykonaným krokom sa z dôvodu neexistencie komplexného, primerane financovaného a integrovaného systému dlhodobej starostlivosti, ako aj nedostatku zamestnancov a obmedzených služieb domácej a komunitnej starostlivosti sa zároveň obmedzuje prístup k nim a bráni to ich deinštitucionalizácii. Energetická chudoba je napriek niektorým cieleným opatreniam stále problémom, čo je dôsledkom obmedzeného pokrytia a nedostatočného systematického monitorovania. Nedostatok sociálneho bývania navyše spolu s vysokou mierou nedoplatkov spojených s bývaním naďalej zaťažuje zraniteľné domácnosti, a to aj napriek nedávnym podporným programom a plánovanému zvýšeniu ponuky bývania.
- (33) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2026 odporučila, aby členské štáty eurozóny prijali opatrenia na plnenie odporúčania týkajúceho sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2026, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Cypru odporúčanie 1 pomáha pri vykonávaní prvého, druhého a tretieho odporúčania týkajúceho sa eurozóny, odporúčanie 2 pomáha pri vykonávaní štvrtého odporúčania týkajúceho sa eurozóny, odporúčanie 3 pomáha pri vykonávaní siedmeho, deviateho a jedenásteho odporúčania týkajúceho sa eurozóny, odporúčanie 4 pomáha pri vykonávaní siedmeho odporúčania týkajúceho sa eurozóny a odporúčanie 5 pomáha pri vykonávaní piateho odporúčania týkajúceho sa eurozóny,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Cyprus v rokoch 2026 a 2027 prijal opatrenia s cieľom:

1. Napriek uznávanej skutočnosti, že Cyprus dosahuje prebytok verejných financií, zaistiť, aby boli čisté výdavky v súlade s maximálnymi mierami rastu odporúčanými Radou 21. januára 2025 vzhľadom na odchýlku vo vzťahu k odporúčanému stropu čistých výdavkov, ktorá bola zaznamenaná do roku 2025 a ktorú Komisia predpokladá na rok 2026. Posilniť celkové výdavky na obranu a bezpečnosť a pripravenosť a zároveň zabezpečiť udržateľnosť dlhovej služby a efektívnosť výdavkov, ako aj postupnú úpravu rozpočtu s cieľom udržiavať výdavky na obranu na štrukturálne vyššej úrovni. Zabezpečiť, aby opatrenia prijaté na zmiernenie vplyvu zvýšenia cien energií boli dočasné, zamerané na ochranu zraniteľných domácností alebo na riešenie potrieb energeticky náročných podnikov, aby sa zachovali stimuly na úspory energie a aby sa zabezpečilo, že ich fiškálne náklady budú zlučiteľné so záväzkami vyplývajúcimi z fiškálneho rámca EÚ.
2. Zabezpečiť kontinuitu reforiem a investícií realizovaných v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Udržať dynamiku vykonávania programov politiky súdržnosti, vo vhodných prípadoch na základe prerozdelenia prostriedkov na strategické priority a flexibility, ktoré sa dohodli v kontexte strednodobého preskúmania rámca politiky súdržnosti.
3. Posilniť výskum a inovácie podporovaním verejných a súkromných investícií do výskumu a vývoja, posilnením synergií medzi výskumom a podnikmi a prijatím dlhodobej stratégie výskumu a inovácií s ukazovateľmi a viacročným financovaním. Uľahčiť diverzifikáciu hospodárstva zlepšením prístupu k alternatívnym produktom sporenia a nástrojom kapitálového trhu, posilnením doplnkového dôchodkového systému a zvýšením finančnej gramotnosti. Zjednodušiť reguláciu a znížiť administratívnu záťaž. Zlepšiť správu a riadenie štátom vlastnených podnikov opatreniami zameranými na ďalšie zlepšenie vymenúvania správnych rád na základe schopností, politiky vlastníctva a riadenia založeného na výkonnosti. Zvýšiť efektívnosť justičného systému, a to aj ďalšou digitalizáciou súdnych pracovných postupov.

4. Znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív a ďalej diverzifikovať dodávky energie, najmä rozvojom energetických prepojení so susednými krajinami, zvýšením financovania energetickej efektívnosti, modernizáciou elektrizačnej sústavy a zariadení na uskladňovanie energie, a rozširovať udržateľnú mobilitu a verejnú dopravu. Zlepšiť hospodárenie s vodami, nakladanie s odpadovými vodami a nakladanie s odpadom zvýšením investícií do infraštruktúry, zvýšením administratívnych kapacít miestnych orgánov, podporou udržateľných postupov využívania vody a rozšírením separovaného zberu komunálneho odpadu a odpadu z obalov. Zlepšiť inštitucionálny rámec upravujúci adaptáciu na zmenu klímy.
5. Riešiť nedostatok pracovnej sily a podporovať kvalitu pracovných miest posilnením účasti zraniteľných skupín na trhu práce, ďalším zvyšovaním kapacity a atraktívnosti odborného vzdelávania a prípravy, podporou vzdelávania dospelých, zvyšovaním kapacity verejných služieb zamestnanosti a posilnením aktívnych politík trhu práce. Ďalej zvyšovať účasť na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve, zlepšovať základné zručnosti a zvyšovať účasť študentov v odboroch vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (STEM). Rozšíriť dostupnosť a pokrytie služieb dlhodobej starostlivosti, rozšíriť oprávnenosť a znížiť vysoké doplatky. Zlepšiť sociálnu ochranu zraniteľných skupín poskytovaním cielenej podpory energeticky chudobným domácnostiam, zabezpečením primeraných minimálnych dôchodkov a zvýšením dostupnosti cenovo dostupného a sociálneho bývania.

V Bruseli

*Za Radu
predseda/predsedníčka*
